

Леся САКАЛЬ-ЛІСНІЧЕНКО, канд. філол. наук, асист.
ORCID ID: 0009-0003-6773-3559
e-mail: lesia.sakal-lisnichenko@knu.ua
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ ВІДЕОПРОЄКТ "ШЕВЧЕНКІВЦІ ПРО ШЕВЧЕНКА": МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНЕ ПЕРЕПРОЧИТАННЯ ГЕНІЯ І ТВОРЧОСТІ

У статті розглядається глибинний зв'язок постаті Тараса Шевченка з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, зокрема в контексті сучасних мультидисциплінарних гуманітарних ініціатив. Центральним об'єктом аналізу є проєкт "Шевченківці про Шевченка", ініційований університетською спільнотою до 210-річчя з дня народження поета. Проєкт об'єднує викладачів, випускників і дослідників різних галузей знання у серії відеодискусій, присвячених переосмисленню постаті Шевченка. Завдяки використанню міждисциплінарного підходу, зокрема залученню філологів, істориків, філософів, представників природничих наук і новітніх технологій, проєкт сприяє глибшому розумінню ролі Шевченка в сучасному суспільному й культурному контексті. Водночас ініціатива виконує важливу функцію в рамках університетської комунікаційної стратегії, зміцнюючи корпоративну культуру та консолідуючи спільноту навколо спільних цінностей.

У добу цифрових трансформацій та гібридної війни за ідентичність проєкт "Шевченківці про Шевченка" є багатофункціональним. По-перше, він демонструє, як академічне середовище може виходити за межі традиційних аудиторій, створюючи відкритий і живий простір для діалогу з громадськістю. По-друге, проєкт робить вагомий внесок у розвиток україномовного контенту на YouTube, заповнюючи нішу якісного гуманітарного відео. По-третє, через залучення представників різних факультетів, ініціатива формує культуру міждисциплінарного діалогу, що розширює гуманітарне поле в університетському середовищі. По-четверте, проєкт зміцнює корпоративну ідентичність

Університету, об'єднуючи спільноту довкола постаті Тараса Шевченка як символу спадкоємності, культурної пам'яті та національної гідності. Нарешті, "Шевченківці про Шевченка" є моделлю, що може бути легко масштабована та адаптована для інших освітніх, громадських і культурних проєктів, слугуючи потужним інструментом гуманітарної комунікації та реукраїнізації публічного простору.

Ключові слова: *шевченкознавство, трансдисциплінарність, українські студії, постгуманітаристика, корпоративна культура.*

Вступ

Пов'язаність Тараса Шевченка з Київським університетом є прикметною: вона зародилася ще за його життя і не припинялася впродовж наступних років. І нині для університетської спільноти "постать Тараса Шевченка – особлива. Адже Університет носить його славне ім'я, розвиваючи традиції Кобзаря, утверджуючи його ідеї та формуючи шевченкознавчу школу" (Сліпушко, 2023). Щоразу апелюючи до образу та творчості Тараса, дослідники Університету прагнуть до реінтерпретації, таким чином підтверджуючи його актуальність та затребуваність.

До 210-річного ювілею кафедра історії української літератури, теорії літератури та літературної творчості ННІ філології спільно з Центром комунікації КНУ ініціювали проєкт "Шевченківці про Шевченка" – серію тематичних діалогів-дискусій із фахівцями різних галузей знань. Проєкт став продовженням університетських культуральних студій, перші з яких були присвячені постаті Григорія Сковороди (До 300-річчя Григорія Сковороди..., 2022). Новий задум покликаний розкрити вплив духу Шевченка, його помислів і текстів на життя Київського університету в сьогоденні. За словами авторки проєкту, доцентки кафедри історії української літератури, теорії літератури та літературної творчості Галини Усатенко, "говорити про Тараса Шевченка – не просто: багато сказано, по-різному в різний час осмислено. Але це необхідно. Я переконана, що кожне покоління, кожен час мусить мати свою рецепцію, своє перепрочитування і пережиття Шевченка. А громада Шевченкового університету – й поготів" (Сакаль-Лісніченко, 2024).

Засобом для досягнення мети проєкту мала стати мультидисциплінарність. За визначенням, яким послуговується Василь Будний, "мультидисциплінарність – це співпраця, заснована на одночасному чи по черговому вивченні складної проблеми з перспектив кількох галузей знання без будь-якого взаємного засвоєння, трансформації та узгодження методологічних інструментаріїв цих дисциплін. Скажімо, зі здобуттям новітньої української незалежності під час вивчення "білих" і "кривавих" плям в історії національної культури паралельно працюють історики, літературознавці, мистецтвознавці, культурологи та представники інших царин гуманітарного знання" (Будний, 2008, с. 1)

На думку Галини Усатенко, оскільки ми маємо справу зі знаковою особистістю української культури, яка здійснила вплив на багато інших народів і культур, то "без міждисциплінарної єдності тут не обійтися. Єдності літераторів, істориків, етнокультурологів, етнопсихологів, мистецтвознавців. Але поряд із цим, наприклад, урбаністів – для вирішення дилеми "місто-село" у Шевченка; медиків, фахівців штучного інтелекту та багатьох інших. Тільки так, по-новому, можна осмислити Тараса Шевченка у сьогоденні" (Сакаль-Лісніченко, 2024).

Такий підхід дозволив не лише побачити Шевченка у його багатовимірності, а й зробити його частиною комунікаційної стратегії Університету (про шевченкоцентризм згадується у статті О.Сліпушко "Кобзар у новій стратегії Шевченкового університету" (Сліпушко, 2024)). Така внутрішня комунікація консолідує університетську спільноту, представлену мультидисциплінарним експертним колом, навколо спільної цінності (#ШевченкоЄднає), зміцнюючи корпоративну культуру. Водночас на рівні зовнішньої комунікації простежується наратив про те, що спільнота Шевченкового університету щоразу для себе перепрочитує Шевченка й пропонує свою реінтерпретацію до широкої дискусії. Реактуалізація Шевченка вирішується мультидисциплінарністю, адже "міждисциплінарні студії виникають не із суто академічного інтересу чи пустої цікавості, а з нагальних потреб інтеграції та актуалізації сучасного знання про світ, долання бар'єрів між теорією і практикою" (Будний, 2008, с. 4).

Результати

Проект "Шевченківці про Шевченка" охопив найактуальніші теми сучасного шевченкознавства у п'яти дискусіях. Шевченко розглядається у п'яти вимірах крізь оптику міжнародних комунікацій та літературознавства, філософії та математики, військових комунікацій та культурного блогерства, музеєзнавства, високих технологій, історії та корпоративних комунікацій. Модерувала розмови Галина Усатенко. Далі розглянемо кожен з них.

Розмова **"Тарас Шевченко в Україні та світі"** (Шевченківці про Шевченка #1..., 2024) відбулася за участі Ксенії Смирнової, проректорки з міжнародного співробітництва, докторки юридичних наук, та Оксани Сліпушко, завідувачки кафедри історії української літератури, теорії літератури та літературної творчості ННІ філології КНУ, докторки філологічних наук. Епізод опубліковано 15 березня 2024 року.

Учасники дискусії однастайні в тому, що Тарас Шевченко є центральною постаттю українського літературного канону та символом боротьби за свободу як на індивідуальному, так і національному рівні. Його особистість і творчість перебувають у постійній рецепції та переосмисленні у контексті історичних, культурних та політичних змін.

"Шевченко той, через кого можемо транслювати свою культуру світові", – впевнена Оксана Сліпушко. Зокрема цьому присвячений проєкт #ШевченкоМовамиСвіту (Шевченко мовами світу, 2024), в якому Шевченкове слово студенти читають всіма мовами, які викладаються в ННІ філології КНУ і фахівці з яких є в Інституті, навіть латиною. Його сприйняття у світовій гуманітаристиці формується насамперед через українську оптику, Сліпушко наголошує: "Значною мірою світове прочитання Шевченка залежить від того, як ми його прочитаємо, як ми його представимо світові. Світова традиція тлумачення Шевченка формується від нас, адже тут генеза, тут джерело, тому насправді на нас дуже велика відповідальність".

Спікерки сходяться на думці, що нині значна увага приділяється переосмисленню творчості Шевченка через призму деколонізації. Важливим кроком у цьому процесі є виокремлення

україністики в міжнародних славістичних дослідженнях, що традиційно були зосереджені на русистичі. Відповідно, одним із ключових завдань культурної дипломатії є розвиток українських студій, центральним каноном яких стає Шевченко. Шевченків університет активно реалізовує це через міжнародну академічну співпрацю. Зокрема, університети у Словаччині, Хорватії, Болгарії, Німеччині, Іспанії та Великій Британії запровадили курси з україністики, а в Німеччині відкрито Українські центри (Бугров, 2023) (Звіт..., 2024).

У дискусії звертаються також до теми літературної та соціокультурної ситуації XIX століття в Україні, яка традиційно вважалася здебільшого селянською та покріпаченою. Однак у межах сучасних досліджень висвітлюється і модерністський аспект тогочасного суспільства, зокрема активний розвиток книгодрукування, цукрової промисловості, формування аристократичної та міської культури (Попович, 1998, с. 313). Шевченко був частиною того життя. Маючи глибокі знання європейської літератури та мистецтва, він постає не лише як національний поет, але й як представник модерного інтелектуального середовища (Росовецький, 2020, с. 57).

Окремим напрямом сучасних досліджень також є десакралізація образу Шевченка, що не передбачає його спрощення, а, навпаки, сприяє глибшому розумінню його особистості та доби. Одним із прикладів є аналіз гастрономічних уподобань поета, що дозволяє реконструювати його повсякденне життя та створювати нові наративи в рамках методології *food studies* (Боронь, 2023, с. 28–33). Такі підходи відкривають перспективи для актуалізації постаті Шевченка в глобальному науковому дискурсі та сприяють розширенню інтерпретацій української культури загалом.

Розмова **"Філософія Тараса Шевченка: концепт «Воля»"** (Шевченківці про Шевченка #2..., 2024) відбулася за участі Володимира Бугрова, ректора КНУ, українського філософа, та Оксани Безущак, деканки Механіко-математичного факультету КНУ, докторки фізико-математичних наук. Епізод опубліковано 22 березня 2024 року.

У процесі сучасного наукового осмислення постаті Тараса Шевченка доцільним є застосування метамодерного підходу, який передбачає, за словами Володимира Бугрова, багатовимірне прочитання його творчості. Це охоплює аналіз: а) історичної епохи, в якій творив Шевченко; б) безпосередніх текстуальних особливостей його творів; в) тогочасної зовнішньої української рецепції його спадщини; г) інтеграції його творчості в європейський культурний простір; д) часових та ідеологічних нашарувань, що впливали на інтерпретацію його доробку впродовж різних історичних періодів. Комплексний аналіз цих аспектів сприяє глибшому розумінню як самого Шевченка, так і його значення для сучасності. Такий підхід є важливим не лише в академічному дискурсі, а й у сфері шкільної освіти, адже сприяє формуванню цілісного уявлення про роль поета в українській та світовій культурі.

Бугров апелює до постмодерного способу пізнання світу через ландшафтність. У сучасних дослідженнях культурні ландшафти є вираженням особливостей суспільства: економіки, культури, де кожен елемент виражає "наші смаки, цінності, прагнення і навіть страхи у відчутній, видимій формі" (Lewis, 1979, 11–32). На думку Бугрова, концепт українського "за селом" з вірша "Мені тринадцятий минало..." – це демонстрація темпорально-просторової нескінченності українського. Це виступає загрозою для легітимності радянської влади, тому, робить висновок Бугров, "у 30-ті роки влада знищує українське селянство, яке є стояло на сторожі концепту власне свого світу" (Шевченківці про Шевченка #2..., 2024).

Проблематика філософського пошуку істини в творчості Тараса Шевченка може бути розглянута з позиції першопринципів, зокрема в контексті піфагорійської традиції, що передбачає аналіз фундаментальних основ буття та гармонії світу. На думку Оксани Безущак, Шевченко, осмислюючи складні соціальні та історичні процеси, часто апелював до базових елементів людського досвіду, таких, як свобода, любов, надія та страждання. Водночас він інтегрував ці універсальні категорії в український культурний та історичний контекст, що надавало його творчості додаткової глибини й актуальності.

Один із концептуальних першопринципів, який простежується в його поезії, – гармонія світу, що знаходить відображення, зокрема, у вірші "Садок вишневий коло хати", де гармонійне співіснування людини, природи та сім'ї постає як втілення ідеї космічного порядку. До того ж Шевченко був переконаний у тому, що відчуття гармонії потрібне не лише митцєві, але ботанікові чи зоологу. "Ботаніці й зоології потрібен захват, – писав він Броніславу Залеському 10 лютого 1857 року, – а інакше ботаніка й зоологія будуть мертвим трупом поміж людьми. А цей захват можна набути тільки глибоким розумінням краси, безконечності, симетрії та гармонії в природі" (Ушкалов, 2014, с. 122). В іншому ключовому творі, "Заповіт", Шевченко формулює категорію боротьби за свободу й незалежність, що корелює з ідеєю незламності духу та морального воскресіння нації. У поезії "Мені тринадцятий минало..." автор звертається до власного життєвого досвіду, який слугує засобом осмислення глобальних філософських категорій, зокрема долі, свободи особистості та екзистенційних питань життя і смерті. Таким чином, Шевченко не лише відображав у своїй творчості конкретні історичні та соціальні реалії, а й порушував фундаментальні філософські проблеми, формуючи глибокі концепти, які залишаються актуальними в сучасному гуманітарному дискурсі.

Першопринципи свободи й волі у творчості Тараса Шевченка постають як взаємопов'язані, але концептуально різні категорії. Свобода розглядається як статус особистості, тоді як воля – як внутрішній самопримус, що спонукає людину до дії. На думку Бугрова, у певні історичні періоди значення префіксу "сам-" вказувало на певну профанацію (див. "самодіяльність". – *Л. Сакаль-Лісніченко*). Однак етимологічний аналіз свідчить про те, що такі поняття, як самореалізація і самомотивація, вказують на ініціативу, що походить із внутрішнього спонукання особистості. Бугров зауважує, що в поезії Шевченка простежується не лише свобода як соціальне право чи воля як внутрішня сила, а й свобода волі – здатність індивіда примушувати себе до самореалізації, боротьби та протистояння колоніальному гніту. "Його творчість демонструє усвідомлення того, що воля є не

лише даром, а й відповідальністю, що вимагає активного вибору та дії" (Шевченківці про Шевченка #2..., 2024).

Питання трансдисциплінарного підходу в інтерпретації творчості Тараса Шевченка набуває особливої актуальності в сучасному науковому дискурсі. XX століття характеризується прагненням до відновлення цілісності знання та світу як єдиного об'єкта дослідження.

Перед сучасними гуманітарними дисциплінами – філологією, історією, філософією, соціологією, психологією та журналістикою – Володимир Бугров бачить завданням не лише глибокий аналіз, а й ефективне донесення значення Шевченка на міжнародному рівні. Ініціативи КНУ, спрямовані на розвиток українських студій, підтримувані Президентським фондом, Міністерством освіти і науки, а також Міністерством закордонних справ, є перспективними саме в цьому контексті. Значна кількість пам'ятників Шевченку у світі свідчить про його глобальне значення, проте, на думку Бугрова, важливим завданням залишається пояснення його ролі для української культури в міжнародному просторі. Наукова компаративістика може стати продуктивним інструментом для цього: наприклад, аналіз творчості Шевченка у порівнянні з Адамом Міцкевичем для Польщі чи Франце Прешереном для Словенії, де останній навіть вшановується на рівні державного дня словенської мови. Отже, українська гуманітаристика, зокрема в її постгуманістичному вимірі, має важливу місію – не лише популяризувати українську культуру та спадщину Шевченка, але й інтегрувати їх у світовий інтелектуальний простір через міждисциплінарний та компаративний аналіз.

Взаємозв'язок математичних наук та гуманітаристики, зокрема в контексті вивчення творчості Тараса Шевченка, розкриває значний потенціал для нових підходів до аналізу його спадщини. За словами Оксани Безущак, одним із таких напрямів є використання лінгвістичних алгоритмів для дослідження поетичної мови Шевченка, що дозволяє виявити закономірності, ритміко-синтаксичні структури та специфічні лексичні патерни його текстів. Такі методи є частиною сучасних цифрових гуманітарних наук (digital humanities) і підтверджують ефективність

математичних підходів у літературознавчих студіях. Крім того, аналіз впливу творчості Шевченка на соціальні процеси засвідчує його роль як символу української національної ідентичності. Це ще один приклад того, як мистецтво може бути інтегроване в широкі наукові дослідження, включаючи соціологію, культурологію та історію.

Окремо Безущак виділяє питання українізації штучного інтелекту. Його адаптація до українського контексту є критично важливим завданням, оскільки без цього в майбутньому алгоритми ШІ можуть формувати викривлені уявлення про українську культуру та літературу. Безущак наполягає, що включення мотивів і символів Шевченка, його мовних конструкцій, світоглядних категорій та художніх образів у процес навчання штучного інтелекту є стратегічно необхідним кроком для збереження та популяризації української культурної спадщини.

Отже, математичні науки не лише можуть, а й повинні відігравати роль у дослідженні та популяризації творчості Шевченка, сприяючи розвитку міждисциплінарних методів аналізу, соціокультурних досліджень та цифрових технологій.

Спікери також роблять спробу поглянути на творчість Тараса Шевченка як засіб трансцендування, що дозволяє виходити за межі повсякденного досвіду та осмислювати світ як цілісну систему. Поезія формує альтернативні візії реальності, надаючи можливість усвідомлення універсальної гармонії світу. У цьому контексті особливо показовим є образ Шевченка в історичних та соціальних подіях, зокрема в сучасній Україні. Як і в рядках з поеми "Кавказ", що набули символічного значення під час Революції Гідності, його слово виходить за рамки конкретного часу і простору, створюючи метафізичний зв'язок між історією та сучасністю: "Повертаємося до Нігояна з "Кавказом": горять шини, бруківка... а Шевченко дозволяє вийти звідси, з ось того знаходження тут, і ввійти в простір гармонії, найперше з собою, бо те, що я роблю, є важливим", – зауважує Бугров (Шевченківці про Шевченка #2..., 2024). Таким чином, поетичне слово Шевченка сприяє не лише художньому осмисленню дійсності, а й формуванню особистісної та національної самоідентифікації,

надаючи змогу подолати обмеження матеріального світу та знайти гармонію як із собою, так і з оточенням.

Розмова **"Тарас Шевченко і Війна. Погляд молоді"** (Шевченківці про Шевченка #3..., 2024) відбувалася за участі Анни Гудзь, офіцерки Військового інституту КНУ, та Софії Безверхої, культурної блогерки, філологині, випускниці ННІ філології. Епізод опубліковано 29 березня 2024 року.

У творчості Тараса Шевченка жіночий образ посідає особливе місце, відображаючи як інтимно-особистісні, так і соціально-політичні виміри буття української жінки. Найвідоміший приклад – поема "Катерина", де автор з глибоким співчуттям змальовує долю покритки, що стала жертвою зради. Спікерки зауважують, що Шевченко не обмежується лише образом стражденної жінки: у його доробку присутні й постаті сильних, рішучих героїнь, здатних на активний спротив і боротьбу. Так, у творах з'являються персонажі, як-от дівчина, яка вбиває пана та підпалює панські палати, захищаючи свою честь (поема "Марина"). Не менш показовим є образ жіноцтва з поеми "Гайдамаки", де жінки, озброєні рогами, готові стати до бою разом із чоловіками.

Ці художні образи набувають особливої актуальності у контексті сучасної війни Росії проти України. Жіночий чин у поезії Шевченка перегукується з реальністю сьогодення, де українські жінки не лише підтримують своїх близьких, але й самі стають до лав Збройних сил, волонтерських організацій, інформаційного фронту. Жінка в умовах війни трансформується із символу затишку та терпіння у втілення сили, рішучості та гідності. На підтвердження цього офіцерка Гудзь згадує про жінок, які за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане служіння українському народові удостоєні звання Героя України (посмертно). Станом на квітень 2025 року відомо про: Катерину Ступницьку, Інну Дерусову, Ольгу Сімонову, Олену Лосєву, Ірину Цибух (Wikipedia contributors. (n.d.). *Список Героїв України*, 2025).

Особливої уваги заслуговує образ матері, яка покладає своє життя на служіння заради добра дитини (поема "Наймичка").

У вірші "Сон (На панщині пшеницю жала)" зображено жінку, яка, попри виснаження, не полишає турботи про дитину. Спікерки роблять висновок, що такі образи актуалізують тему жіночої самопожертви, невидимої, але героїчної праці, що й сьогодні залишається основою українського спротиву.

Софія Безверха ділиться спостереженням, як сучасна війна стала поштовхом для глибшого самоусвідомлення українцями, зокрема жінками, своєї національної ідентичності. Через звернення до традицій – вишивання, пісні, обряди – жінки знаходять внутрішню опору, відновлюють зв'язок із корінням, відчують себе частиною великої історії. Відома блогерка, авторка проєкту @krarka.krarka, стверджує, що популяризація української культури стала своєрідною формою опору культурній експансії та засобом збереження ідентичності.

Водночас, як і в добу Шевченка, сьогодні важливим завданням залишається фіксація історії – як через художню літературу, так і документалістику. Офіцерка Анна Гудзь є авторкою книги "Ти не одна. Історії коханих Героїв України" (Гудзь, 2024). Це 24 розповіді про жіночі долі, історії найближчих людей військових, відзначених найвищою державною нагородою України. Анна впевнена, що свідчення про героїзм, біль, втрати та надії сучасних українців, зокрема жінок, повинні зберігатися й передаватися наступним поколінням.

Таким чином, жіночі образи у творчості Шевченка є не лише художнім відображенням своєї епохи, а й символами, що трансформуються та оживають у нових історичних обставинах. Вони свідчать про тривалість українського духу та силу жіночого начала в національній історії і сучасності.

Розмова **"Тарас Шевченко як митець та у творах мистецтва"** (Шевченківці про Шевченка #4..., 2024) відбулася за участі Ігоря Комарова, директора ННІ високих технологій, доктора хімічних наук, та Людмили Круглової, історикині, директорки Музею історії Університету. Епізод опубліковано 5 квітня 2024 року.

У другій розмові ми частково зверталися до теми штучного інтелекту і творчості Шевченка. Аналізуючи експеримент редакції "Сенсор", в якому ІІІ ілюструє яскраві цитати із

найвідоміших творів Тараса Шевченка (Пасько, 2024), професор Ігор Комаров стверджує, що, попри стрімкий розвиток штучного інтелекту, який у майбутньому може перевершити людину в усіх сферах інтелектуальної діяльності, творчість, культурна спадщина й історична пам'ять залишаються важливими чинниками, які можуть допомогти зберегти людську ідентичність і гармонізувати взаємодію людини зі штучним інтелектом після настання технологічної сингулярності. Нині творчість виводить людину на рівень лідера, формує унікальний код, який не так легко відтворити алгоритмами.

Комаров вважає поділ науки та мистецтва на окремі галузі та жанри певною мірою умовним і штучним. У науковій діяльності такий поділ сприяє систематичному вивченню окремих аспектів знань, проте таке розмежування встановлює певні межі, які можуть обмежувати людську діяльність, зокрема свободу творчості. Тарас Шевченко протягом усього життя прагнув до свободи, зокрема й свободи творчого самовираження. Його багатогранний талант та внутрішнє відчуття свободи дозволили йому реалізувати себе в різних сферах – як поета, прозаїка, живописця та офортиста. Офорт, як мистецька техніка, є міждисциплінарним видом мистецтва, що поєднує художню майстерність із високими технічними вимогами. Шевченко володів цією технікою досконало й став першим академіком гравюри в Європі (Тарас Шевченко: Документи та матеріали до біографії. 1982. – С. 306–363, документ 590) (Клочко, 2023). Офортна техніка вимагає не лише мистецьких здібностей, а й точності, оскільки вона практично не допускає виправлень. Шевченко досягнув майстерності в цьому жанрі завдяки здатності мислити поза рамками й зберігати внутрішню свободу, навіть перебуваючи в обмежених умовах.

Ігор Комаров вважає, що аналогічні принципи свободи та міждисциплінарності є надзвичайно важливими і в науковій діяльності. Без виходу за межі традиційних дисциплін було б неможливо здійснювати фундаментальні відкриття. Наприклад, створення літєвих батарей, що стало основою для отримання Нобелівської премії, потребувало не лише знань із хімії, а й розуміння фізичних процесів, технологій, електроніки та

управління матеріалами. Таким чином, науковий прогрес, подібно до мистецької творчості, значною мірою залежить від здатності мислити комплексно та виходити за межі усталених категорій.

Майстерність Тараса Шевченка як художника вражає Комарова (професор сам пише картини, але не є професійним художником. – *Л. Сакаль-Лісніченко*) своєю глибиною та технічною досконалістю. Його вміння не обмежувалося лише технічним виконанням, але й включало глибоке розуміння форми та мистецтва малюнка в цілому. У картині "Катерина" Шевченко відмовляється від звичних кольорів, сприйманих людським оком, і від виражених відтінків. Попри це, кольори органічно поєднані, створюючи потужний художній ефект. Шевченко також майстерно володіє світлом, як, наприклад, у картині, що зображує українську родину, де сонячне світло, падаючи на стіну, не лише освітлює її, а й відбивається, рухаючись до глядача. Це свідчить про глибоке розуміння ефекту світла в живописі.

Також Ігор Комаров високо оцінює майстерність Шевченка у зображенні руху. У картині "Катерина" стрічки, що розвіваються за головою дівчини, є прикладом точності передачі руху, де навіть незначна помилка у напрямку може зруйнувати відчуття динаміки. Таке майстерне відтворення вимагає високої інтуїції та ґрунтовних академічних знань. Таким чином, його техніка є справжньою міждисциплінарною, що поєднує малюнок, світлотінь, рух та інші важливі аспекти для досягнення художнього ефекту.

Про Шевченка крізь оптику музейництва розповідає Людмила Круглова. Зокрема, у Музеї історії Шевченкового університету є ряд експозицій, які представляють Тараса Шевченка на високому професійному рівні. Це тематична експозиція, яка розповідає про роботу Шевченка в Археографічній комісії, що складається з низки копій документів XIX століття та матеріалів, які висвітлюють ці події. Також представлені високоточні копії малярських робіт митця. Окремо є виставка під назвою "І спізнаєте правду, і правда визволить вас", присвячена Кирило-Мефодіївському братству та участі Тараса Шевченка в ньому. До фондів музею належить колекція оригіналів портретів Шевченка, подарованих музею як

непрофесійними художниками – випускниками Університету, так і професійними заслуженими художниками України. Всі ці оригінали можна побачити в експозиції музею, що включає як аматорські, так і професійні роботи.

Особливу цінність становить збірка "Кобзарів", серед яких є видання XIX століття, яке було видано в Празі подарунковим тиражем. Зокрема, є кілька примірників із позолоченими сторінками. Цікаве також видання 1943 року та сучасне видання, подароване бійцями добровольчого козацького полку імені Тараса Шевченка, командиром та засновником якого є випускник історичного факультету Університету Андрій Мойсієнко. Круглова розповідає, як командир полку Андрій Мойсієнко зачитує рядки цього "Кобзаря" своїм бійцям перед боєм, щоб підняти їхній дух. "Це працює, і цей "Кобзар" зараз перебуває в експозиції музею, ставши надзвичайно цінним експонатом, що символізує минуле, яке визначає наше майбутнє" (Шевченківці про Шевченка #4..., 2024).

Розмова **"Наратив Шевченка в культурі та комунікативний дискурс"** (Шевченківці про Шевченка #5..., 2024) відбулася за участі Олени Добржанської, проректорки зі зв'язків з громадськістю, комунікаційниці, й Тараса Пшеничного, в. о. декана історичного факультету, доктора історичних наук. Епізод опубліковано 12 квітня 2024 року.

На думку Тараса Пшеничного, історична наука не вичерпала своїх можливостей у вивченні постаті Тараса Шевченка та його доби. Він є однією з небагатьох постатей української історії, яка постійно відчитується крізь призму нових суспільних, політичних і культурних контекстів. Культурні діячі різних поколінь не лише підтримували присутність Шевченка в інформаційному просторі, а й активно інтегрували його постать у культурно-інтелектуальний дискурс, використовуючи як один із маркерів національної ідентичності.

Феномен Шевченка полягає в тому, що кожна епоха інтерпретує його творчість по-своєму, знаходячи в ній відповіді на актуальні виклики часу. Водночас Пшеничний закликає не відривати поета від історичного контексту, оскільки саме в середовищі його доби формувалися ключові сенси його

творчості. "Історія як дисципліна втрачає свою цілісність без урахування людського фактора, а Шевченко є не лише маркером, а й творцем і дзеркалом своєї епохи", – стверджує історик.

Зосереджується Тарас Пшеничний також на питанні "стерильності" історії (термін Галини Усатенко). Часто реальні постаті з їхніми вчинками можуть викликати суперечливі оцінки, а історія нерідко стає дискомфортною. Проте замовчування чи видалення певних аспектів історії є неприйнятним, оскільки це створює ризик втрати об'єктивності та можливості її маніпулятивного трактування ззовні.

Цензурування історичних процесів і спроба вибірково представити минуле є формою маніпуляції, подібною до практик тоталітарних режимів, які конструювали міфи, відкидаючи незручні факти. Пшеничний зауважує, що подібні тенденції можна простежити й у сучасному дискурсі, зокрема в питанні російськомовної спадщини Шевченка. Його російськомовні тексти, як і твори інших українських письменників XIX століття, є частиною літературного процесу й не можуть бути викреслені з історії української культури. "Для чого збіднювати Шевченка? Це небезпечно", – наголошує Тарас Пшеничний. Свого часу Афанасьєв-Чужбинський зазначав, що Шевченко був людиною своєї епохи: його творчість та інтелектуальні пошуки стали можливими завдяки навчанню в Петербурзі, де він здобув відповідну підготовку й доступ до широкого кола культурних і наукових контактів. Його мандрівки Україною стали джерелом унікальних спостережень, які знайшли відображення в його щоденнику та художніх творах (Афанасьєв-Чужбинський, 1982, с. 87–107).

Щодо питання "стерильності" історичного дискурсу, важливо підкреслити, що історія та література взаємодоповнюють одна одну, формуючи глибше розуміння епохи. Усна народна традиція відігравала значну роль у збереженні історичної пам'яті, особливо в умовах обмеженого доступу українців до освіти в імперському контексті. Саме через усні перекази передавалася інформація про події минулого, що згодом знаходило відображення у літературних творах. Так, Шевченко, посилаючись на почуте від свого діда, відзначав цінність усної

історії: "Вибачайте, люди добрі, / Що козацьку славу / Так навмання розказую / Без книжної справи. / Так дід колись розказував, / Нехай здоров буде, / А я за ним" (Шевченко, 2003).

Таким чином, прагнення виключити певні аспекти історії чи творчості на основі сучасних політичних чи ідеологічних міркувань є ризикованим, оскільки веде до звуження уявлень про культурну спадщину. Комплексний підхід до аналізу історичних подій і літературних джерел сприяє формуванню цілісного наукового дискурсу, що враховує багатовимірність історичного процесу та літературного контексту.

За словами Олени Добржанської, Червоний корпус Київського національного університету імені Тараса Шевченка є одним із ключових символів української освіти, проте на сьогодні без постаті Шевченка цей символ був би неповним. Водночас сам Тарас Григорович Шевченко також є впізнаваним культурним брендом, що має міжнародне значення. Історично Шевченко прагнув бути дотичним до університетського середовища (докладніше про це у Сліпушко, 2023). Нині ім'я Шевченка стало невід'ємною частиною університетської ідентичності: випускники та наукова спільнота ідентифікують себе як "шевченківці", "родина Шевченкового університету", а сам Університет асоціюється не лише з Головним корпусом, на якому зображено молодого Шевченка, а й із високим рівнем академічної культури. Актуальним залишається питання переосмислення образу Шевченка не лише як символу національного відродження, а й маркера інтелектуальності, академіка, мислителя, творця.

Викликом сьогодення Олена Добржанська вважає загрозу втрати глибини осмислення, читання, перечитування та інтерпретації творчості Тараса Шевченка. У сучасному інформаційному просторі його ідеї дедалі частіше набувають форми мемів (Смола, 2019) – не в негативному значенні цього явища, а як ключових концептів, що швидко поширюються. "Мем – це річ, яка швидко поширюється, але недовговічна. Його вимірюють за кількістю охоплення, а термін життя в нього короткий. Шевченко не повинен стати мемом", – зауважує Добржанська. Спрощене сприйняття цих ідей, їхнє поверхнєве

цитування та використання у вигляді гасел може призвести до викривлення або навіть спустошення первинного змісту. Наприклад, відома фраза "Кохайтесь, чорнобриві, та не з москалями..." часто використовується без глибшого розуміння її контексту та загальної концепції твору. Ба більше, певні алгоритми соціальних мереж, реагуючи лише на окремі слова, можуть блокувати подібні цитати, не враховуючи їхнього історичного та літературного значення (Фейсбук блокує..., 2022). Це свідчить про ризик редукції складних ідей до спрощених форм, що легко сприймаються, але водночас швидко втрачають свою сутнісну наповненість.

На думку Добржанської, ця проблема безпосередньо пов'язана з освітнім і культурним середовищем, яке має забезпечувати ґрунтовне вивчення Шевченкової спадщини. Важливо, щоб його творчість не зводилася лише до пропагандистських лозунгів або поверхневих символів, оскільки його літературний та філософський спадок значно глибший, багатогранніший і складніший для інтерпретації. Якщо процес популяризації обмежуватиметься лише фрагментами текстів, що функціонують як інформаційні маркери, існує ризик поступової втрати справжнього змісту його творчості.

Обоє учасників дискусії сходяться на тому, що для запобігання спрощенню важливо презентувати Шевченка передусім як людину – з усіма її чеснотами, вадами, досягненнями та викликами. Він був не лише поетом, а й художником, громадським діячем, людиною, яка свідомо взяла на себе відповідальність за суспільні зміни. Його творчість, окрім національно-визвольної тематики, містить глибокий аналіз суспільних проблем, критику соціальної несправедливості та пошук шляхів її подолання.

Шевченко свідомо обрав шлях спротиву, розуміючи всі можливі наслідки. Він усвідомлював, що його твори можуть мати широкий вплив на суспільство, проте цей вплив не залишиться безкарним. Подібна відповідальність є важливою рисою кожного, хто прагне змінювати світ, навіть розуміючи, що це не гарантує комфортного життя.

З огляду на це, процес популяризації Шевченка має ґрунтуватися на комплексному підході, що поєднує академічне вивчення його творчості, культурні ініціативи, публічні дискусії та родинне виховання. Лише таким чином можливо уникнути небезпеки спрощеної міфологізації й утвердити глибоке розуміння його постаті як одного з визначальних чинників української національної ідентичності.

Дискусія та висновки

У час цифрових трансформацій і гібридної війни за ідентичність роль україномовного контенту в медіапросторі набуває особливої ваги. Відеопроєкт "Шевченківці про Шевченка", реалізований Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, є не лише актом пошанування Кобзаря, а й важливим внеском у розвиток українського YouTube. Він демонструє, як академічне середовище може продукувати сучасний, доступний і якісний публічний контент. Водночас цей проєкт виконує важливу місію у сфері формування та розвитку корпоративної культури Університету. Проєкт виконує ряд важливих завдань:

1. Академія виходить за межі аудиторій. Проєкт "Шевченківці про Шевченка" – це серія відеорефлексій викладачів та випускників Університету, які розповідають про власне сприйняття постаті Тараса Шевченка. Формат проєкту є доволі простим, але саме ця простота створює ефект живої, невимушеної, але щирої розмови. Це дозволяє глядачеві побачити не лише Шевченка як символ чи канонічну постать, а й як джерело особистого натхнення, сумнівів, діалогу. Завдяки цьому Університет постає не як замкнений академічний простір, а як суб'єкт публічної комунікації, що здатен звертатися до широкої аудиторії в актуальній формі.

2. Важливий внесок у формування україномовного сегменту YouTube. Український YouTube все ще перебуває на етапі формування власної впізнаваної естетики та системи авторитетів. Довгий час платформа була перенасичена російськомовним контентом, і лише останні роки дали поштовх для розвитку локального україномовного продукту. У цьому контексті поява

якісного гуманітарного контенту, знятого українською мовою та присвяченого ключовим постатям національного наративу, є надзвичайно важливою.

3. Культурна синергія: Університет як творець публічної пам'яті. Тарас Шевченко – ключова фігура української культурної пам'яті. Саме тому залучення до розмови "шевченківців" – людей, які безпосередньо пов'язані з Університетом, що носить його ім'я, – є символічним жестом, який підкреслює спадкоємність культурного коду. Проект функціонує як медіаакт пам'яті: кожне висловлювання стає не лише інтерпретацією Шевченка, а й внеском у сучасне переосмислення його ролі в умовах війни, відродження національної гідності, боротьби за культурну суб'єктність.

4. Формування університетської корпоративної культури. Один із ключових ефектів проекту – зміцнення внутрішньої єдності академічної спільноти через формування спільних цінностей – через постать Шевченка, – представники спільноти не просто беруть участь у зовнішньому медіапроекті, а й творять внутрішній наратив, що об'єднує. Проект сприяє поглибленню ідентифікації з Університетом: говорить не "про когось", а "від імені нас"; розвитку емоційної приналежності до академічної спільноти; переосмисленню університетської місії як інституції, що несе інтелектуальну, культурну та громадянську відповідальність. Таким чином, "Шевченківці про Шевченка" – це не лише символічний, а й ціннісно-об'єднавчий проект, який працює на консолідацію корпоративної культури КНУ.

5. Потенціал для наслідування та розвитку. Один із найцінніших ефектів проекту – його відкритість до відтворення. Такий формат легко масштабувати: інші університети можуть ініціювати аналогічні проекти про своїх патронів, місії, засновників; громадські ініціативи можуть використовувати цей стиль для популяризації культури; викладачі – як інструмент у навчальному процесі для розвитку критичного мислення та навичок медіависловлювання. Це – своєрідний заклик: бути в українському дискурсі на всіх платформах.

6. Платформа міждисциплінарного діалогу. Однією з унікальних рис проекту є його міждисциплінарна природа.

Участь представників різних факультетів – філологів, істориків, філософів, математиків, хіміків тощо – створює мозаїку сучасних прочитань Шевченка, де кожна наукова перспектива відкриває новий вимір його постаті. Проект "Шевченківці про Шевченка" – це приклад того, як синтез академічного мислення, культурної пам'яті та медіаінструментів здатен створити контент, що резонує в часі. Це крок у бік формування нової публічної культури, де гуманітарні знання звучать голосно, емоційно й актуально. Це також внесок у довготривалий процес реукраїнізації цифрового простору, у якому за кожен голос українською – важлива перемога.

Список використаних джерел

Афанасьєв-Чужбинський, О. С. (1982). Спомини про Т. Г. Шевченка. У Бородин, В. С., & Павлюк, М. М. (Упоряд.), *Спогади про Тараса Шевченка* (с. 87–107). Дніпро.

Боронь, О. (2023). Від борщу з карасями до "Христової сльози". *Локальна історія*, спецвипуск "Шевченко", 28–33.

Будний, В. (2008). Між дисциплінами: розширення контекстів літературознавчої галузі чи зміна статусу? *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*, (44, ч. 1), 22–31. <https://www.academia.edu/> Василь БУДНИЙ Між дисциплінами розширення контекстів літературознавчої галузі чи зміна статусу. Vasyl BUDNYI IN BETWEEN THE DISCIPLINES BROADENING OF THE LITERARY STUDIES CONTEXTS OR SHIFT OF ITS STATUS

Бугров, В. (2023, грудня 29). Українські студії з'явилися у восьми університетах за кордоном. *Голос України*. <https://www.golos.com.ua/article/376004>

Гудзь, А. (2024). *Ти не одна. Кохані Героїв України. Історії війни та любові*. Білка.

До 300-річчя Григорія Сковороди – "Розмови за токайським і пармезаном". (2022, грудня 7). <https://knu.ua/news/12544>

Київський національний університет імені Тараса Шевченка. (2024). *Звіт ректора Володимира Бугрова. Доповідь на конференції трудового колективу*. <https://knu.ua/pdfs/zvit/zvit-rektora-2024.pdf>

Клочко, Д. (2023). *Шевченко: між графікою і живописом*. <https://www.kovcheg.ua/uk/analytic/shevchenko-mizh-grafikoyu-i-zhivopisom>

Кирилюк, Є. П. (Ред.). (1982). *Тарас Шевченко: Документи та матеріали до біографії. 1814–1861* (с. 306–363, документ 590). <http://litopys.org.ua/shevchenko/docum08.htm>

Пасько, І. (2024). Шевченко vs ШІ: як штучний інтелект "бачить" творчість Кобзаря. *Сенсор Медіа*. <https://sensormedia.com.ua/culture/shevchenko-vs-shi-iak-shtuchnyy-intelekt-bachyt-tvorchist-kobzaria/>

Попович, М. (1998). Масткова культура. У *Нарис історії культури України* (с. 308–323).

Росовецький, С. (2020). *Шевченко. Сучасна біографія*. Серія "Постаті культури".

Сакаль-Лісніченко, Л. (2024, березень). Шевченківці про Шевченка. *Газета "Київський університет"*

Сліпушко, О. (2023, вересня 26). Тарас Шевченко і Київський університет. *Українська літературна газета*. <https://litgazeta.com.ua/articles/taras-shevchenko-i-kyivskyj-universitytet/>

Сліпушко, О. (2024, березня 21). Кобзар у новій стратегії Шевченкового університету. *Голос України*. <https://www.golos.com.ua/article/377634>

Смола, Л. (2019). Мем як інструмент інформаційної війни. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія*, 1(10), 91–95. <https://bpsy.knu.ua/index.php/psychology/article/view/150/149>

Ушкалов, Л. (2014). *Моя шевченківська енциклопедія: із досвіду самопізнання*. Видавництво Канадського Інституту Українських Студій. <https://shron1.chtyvo.org.ua/Ushkalov...>

Шевченко, Т. (2003). *Зібрання творів: У 6 т. Т. 1: Поезія 1837–1847* (с. 450–512). Наукова думка.

Шевченківці про Шевченка #1: Тарас Шевченко в Україні та світі. (2024). [Відео]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=kq8LQkE2nDE>

Шевченківці про Шевченка #2: Філософія Тараса Шевченка: концепт "Воля". (2024). [Відео]. YouTube. <https://youtu.be/wIENnBdUWME>

Шевченківці про Шевченка #3: Тарас Шевченко і Війна. Погляд молоді. (2024). [Відео]. YouTube. <https://youtu.be/M5lqoAbtQaM>

Шевченківці про Шевченка #4: Тарас Шевченко як митець і в творах мистецтва. (2024). [Відео]. YouTube. <https://youtu.be/BkCDKsPQ8Ik>

Шевченківці про Шевченка #5: Наратив Шевченка в культурі та комунікативний дискурс. (2024). [Відео]. YouTube. https://youtu.be/kOuWkVBW_k

Шевченко мовами світу. (2024). [Відео]. YouTube. https://www.youtube.com/playlist?list=PLVEMmyMhZLiTkzS4EztczQ_KTeIXStvh1

Шевченко єднає! Надзвичайні і Повноважні Посли в Україні читають Шевченка в Університеті Шевченка. (2024). [Відео]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=7ubQk4D8-wg>

Фейсбук блокує одеситів за вірші Шевченка. (2022). *Culturemeter*. <https://culturemeter.od.ua/uk/fejsbuk-blokuje-odesytiv-za-virshi-shevchenka-175581>

Lewis, Peirce F. 1979. "Axioms for Reading the Landscape" In *The Interpretation of Ordinary Landscapes: Geographical essays*, edited by Meinig, D. W., and John Brinckerhoff Jackson, New York: Oxford University Press. 11–32 <https://web.archive.org/web/20060828083326/http://www.geography.vt.edu/worldlandscapes/readings2/preread/axioms.pdf>

Wikipedia contributors. (n.d.). *Список Героїв України*. Wikipedia. Retrieved April 20, 2025, from https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_Героїв_України

References

- Afanasiev-Chuzhbyynskyi, A. (1982). Memories of T. H. Shevchenko. In *Borodin, V. S., & Pavliuk, M. M. (Comps.), Memories of Taras Shevchenko*. (pp. 87–107). Dnipro [in Ukrainian].
- Boron, O. (2023). From carp borscht to "Christ's tear". *Local History, Special Issue "Shevchenko"*, 28–33 [in Ukrainian].
- Buhrov, V. (2023, December 29). Ukrainian Studies appeared at eight universities abroad. *Holos Ukrainy*. <https://www.golos.com.ua/article/376004> [in Ukrainian].
- Budnyi, V. (2008). Between disciplines: Expanding the contexts of literary studies or changing its status? *Bulletin of Lviv University: Philological Series*, 44(1), 22–31. https://www.academia.edu/Василь_БУДНИЙ_Між_дисциплінами_розширення_контекстів_літературознавчої_галузі_чи_зміна_статусу_Vasyl_BUDNYI_IN_BETWEEN_THE_DISCIPLINES_BROADENING_OF_THE_LITERARY_STUDIES_CONTEXTS_OR_SHIFT_OF_ITS_STATUS [in Ukrainian].
- Hudzi, A. (2024). You are not alone. Loved ones of Ukrainian Heroes: Stories of war and love. *Bilka* [in Ukrainian].
- To the 300th anniversary of Hryhorii Skovoroda – "Conversations over Tokaji and Parmesan". (2022, December 7). <https://knu.ua/news/12544> [in Ukrainian].
- Taras Shevchenko National University of Kyiv. (2024). Report of the Rector Volodymyr Buhrov: Address at the labor collective conference. <https://knu.ua/pdfs/zvit/zvit-rektora-2024.pdf> [in Ukrainian].
- Klochko, D. (2023). Shevchenko: Between graphics and painting. <https://www.kovchek.ua/uk/analytic/shevchenko-mizh-grafikoyu-i-zhivopisom> [in Ukrainian].
- Lewis, Peirce F. 1979. "Axioms for Reading the Landscape" In *The Interpretation of Ordinary Landscapes: Geographical essays*, edited by Meinig, D. W., and John Brinckerhoff Jackson, New York: Oxford University Press. 11–32 <https://web.archive.org/web/20060828083326/http://www.geography.vt.edu/worldlandscapes/readings2/preread/axioms.pdf>
- Pasko, I. (2024). Shevchenko vs AI: How artificial intelligence "sees" the works of Kobzar. *Sensor Media*. <https://sensormedia.com.ua/culture/shevchenko-vs-shi-iaak-shtuchnyy-intelekt-bachyt-tvorchist-kobzaria/> [in Ukrainian].
- Popovych, M. (1998). Estate culture. In *A sketch of the history of Ukrainian culture* (pp. 308–323) [in Ukrainian].
- Rosovetskyi, S. (2020). Shevchenko: A modern biography. (*Cultural Figures Series*) [in Ukrainian].
- Sakal-Lisnichenko, L. (2024, March). Shevchenkivtsi about Shevchenko. *Kyiv University Newspaper* [in Ukrainian].
- Slipushko, O. (2023, September 26). Taras Shevchenko and Kyiv University. *Ukrainian Literary Newspaper*. <https://litgazeta.com.ua/articles/taras-shevchenko-i-kyivskyj-universytet/> [in Ukrainian].
- Slipushko, O. (2024, March 21). Kobzar in the new strategy of Shevchenko University. *Holos Ukrainy*. <https://www.golos.com.ua/article/377634> [in Ukrainian].
- Smola, L. (2019). Meme as a tool of information warfare. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv: Psychology*, 1(10), 91–95. <https://bpsy.knu.ua/index.php/psychology/article/view/150/149> [in Ukrainian].

Wikipedia contributors. (n.d.). List of Heroes of Ukraine. Wikipedia. Retrieved April 20, 2025, from https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_Героїв_України

Kyryliuk, Y. P. (Ed.). (1982). Taras Shevchenko: Documents and materials for the biography (1814–1861) (pp. 306–363). <http://litopys.org.ua/shevchenko/docum08.htm> [in Ukrainian].

Ushkalov, L. (2014). My Shevchenko encyclopedia: From the experience of self-knowledge. Canadian Institute of Ukrainian Studies. <https://shron1.chtyvo.org.ua/Ushkalov...> [in Ukrainian].

Shevchenkivtsi about Shevchenko #1: Taras Shevchenko in Ukraine and the world. (2024). [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=kq8LQkE2nDE>

Shevchenkivtsi about Shevchenko #2: The philosophy of Taras Shevchenko: The concept of "Freedom". (2024). [Video]. YouTube. <https://youtu.be/wIENnBdUWME>

Shevchenkivtsi about Shevchenko #3: Taras Shevchenko and the War: Youth perspective. (2024). [Video]. YouTube. <https://youtu.be/M5lqoAbtQaM>

Shevchenkivtsi about Shevchenko #4: Taras Shevchenko as an artist and in works of art. (2024). [Video]. YouTube. <https://youtu.be/BkCDKsPQ8lk>

Shevchenkivtsi about Shevchenko #5: Shevchenko's narrative in culture and communicative discourse. (2024). [Video]. YouTube. https://youtu.be/kOuWkVBW_k

Shevchenko in the Languages of the World. (2024). [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/playlist?list=PLVEMmyMhZliTkzS4EztczQ_KTeIXStvh1

Shevchenko Unites! Ambassadors Extraordinary and Plenipotentiary in Ukraine Read Shevchenko at the University of Shevchenko. (2024). [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=7ubQk4D8-wg>

Shevchenko, T. (2003). *Collected works: Vol. 1: Poetry 1837–1847* (pp. 450–512). Naukova dumka [in Ukrainian].

Culturemeter. (2022). Facebook blocks Odesa residents for Shevchenko's poems. <https://culturemeter.od.ua/uk/fejsbuk-blokuje-odesyiv-za-virshi-shevchenka-175581>

Отримано редакцією збірника / Received: 22.04.25

Прорецензовано / Revised: 01.10.25

Схвалено до друку / Accepted: 03.11.25

Lesia SAKAL-LISNICHENKO, PhD (Philol.), Assist.

ORCID ID: 0009-0003-6773-3559

e-mail: lesia.sakal-lisnichenko@knu.ua

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

UNIVERSITY VIDEO PROJECT
"SHEVCHENKIVTSI ABOUT SHEVCHENKO":
A MULTIDISCIPLINARY REINTERPRETATION
OF GENIUS AND CREATIVITY

This article explores the profound connection between the figure of Taras Shevchenko and Taras Shevchenko National University of Kyiv, particularly in the context of contemporary multidisciplinary humanitarian initiatives. The central focus of the analysis is the project "Shevchenkivtsi about Shevchenko",

launched by the university community on the occasion of the poet's 210th anniversary. The project brings together lecturers, alumni, and scholars from various academic fields in a series of video discussions dedicated to reinterpreting Shevchenko's legacy. By applying an interdisciplinary approach – including the involvement of philologists, historians, philosophers, lawyers, urbanists, scientists, and technology experts – the initiative promotes a deeper understanding of Shevchenko's role in today's societal and cultural context. Simultaneously, the project serves a vital function within the university's communication strategy by strengthening corporate culture and uniting the academic community around shared values.

In the age of digital transformation and hybrid warfare over identity, the "Shevchenkivtsi about Shevchenko" project plays a multifaceted role. First, it illustrates how academia can transcend traditional classroom boundaries, creating an open and dynamic space for public dialogue. Second, it contributes significantly to the development of Ukrainian-language content on YouTube, filling a gap in quality humanities-based video content. Third, through the involvement of representatives from diverse faculties, the initiative fosters a culture of interdisciplinary dialogue, expanding the scope of the humanities within the academic environment. Fourth, the project strengthens the university's corporate identity, uniting the community around the figure of Taras Shevchenko as a symbol of continuity, cultural memory, and national dignity. Finally, "Shevchenkivtsi about Shevchenko" presents a scalable and adaptable model for other educational, civic, and cultural initiatives, serving as a powerful tool for humanitarian communication and the re-Ukrainianization of public discourse.

Keywords: *Shevchenko Studies, transdisciplinarity, Ukrainian Studies, post-humanities, corporate culture.*

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.